Tuwuli

El **tuwuli** (o **bowili**, o **liwuli**, etc)[1] és una llengua kwa que parlen els bowilis[2] a la regió del Volta de Ghana. Els 11.400 bowilis (15.000 segons el joshuaproject[2] viuen a la zona del llac Volta, a l'est de la ciutat d'Amanfro, a la carretera entre Hohoe i Jasikan, a la regió del Volta.[1] El codi ISO 639-3 del tuwuli és **bov** i el seu codi al glottolog és **tuwu1238**.[3]

Tuwuli

Altres noms	*Bawuli*, *Bowili*, *Bowiri*, *Siwuri*, *Tuwili*
Tipus	llengua, llengua viva i llengua vulnerable
Parlants	
11.400 (ethnologue)[1] o 15.000(joshuaproject)[2] principalment a Regió del Volta de Ghana	
Parlat a	Ghana
Autòcton de	regió Volta
Classificació lingüística	
Níger-Congo Atlantic-Congo Volta-Congo Benue-Congo Llengües kwa Llengües kwa orientals Llengües kposo-ahio-bowili Tuwuli	
Característiques	
Nivell de vulnerabilitat	2 vulnerable
Codis	
ISO 639-3	bov (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=bov)
SIL	bov
Glottolog	tuwu1238 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/tuwu1238)
Ethnologue.com	bov (http://www.ethnologue.com/language/bov)
UNESCO	19 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-19.html)
IETF	bov
Endangeredlanguages.com	5467 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/5467)

Contingut

Família lingüística

El tuwuli és una llengua kwa, família lingüística que forma part de les llengües Benué-Congo. Concretament, segons l'ethnologue, forma part del grup lingüístic de les llengües kposo-ahlo-bowili. Les altres llengües d'aquest grup lingüístic són l'adangbe, l'ikposo i l'igo.[4] Segons el glottolog, en aquest subgrup lingüístic només hi ha l'igo, l'ikposo i el tuwuli.[3]

Sociolingüística, estatus i ús de la llengua

El tuwuli és una llengua desenvolupada (EGIDS 5): gaudeix d'un ús vigorós per persones de totes les edats i en tots els dominis, té literatura i està estandarditzada, tot i que no és totalment sostenible.[5] Tot i això, el seu ús està disminuint a favor de l'ewe. El tuwuli s'escriu en alfabet llatí des del 2000. Entre el 25% i el 50% dels que parlen el tuwuli com a segona llengua estan alfabetitzats en aquesta llengua.[1]

Bibliografia

Segons el glottolog, aquests són alguns dels materials i llibres sobre el tuwuli:[3]

- Harley, Matthew W. 2005. *A descriptive grammar of Tuwuli, a Kwa language of Ghana*. University of London. 553pp. Gramàtica.
- Harley, Matthew. 2008. *Tense, aspect and mood in Tuwuli. In Ameka, Felix K. and Kropp Dakubu, Mary Esther (eds.), Aspect and modality in Kwa languages*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publ.
- Debrunner, Hans W. 1964. *Die Bowiri: Volkwerdung und Selbstbehauptung eines Togo-Restvolkes, a: Anthropos* 59. 597-633. Etnografia
- Höftmann, Hildegard. 1966-1967. *Zur Grammatik des Bowiri (Voltaregion Ghana) a: Mitteilungen des Instituts für Orientforschung* 12. 199-207.

Referències

1. «Tuwuli (http://www.ethnologue.com/language/bov)». ethnologue. [Consulta: 9 febrer 2015].
2. «Language: Tuwuli (http://joshuaproject.net/languages/bov)». joshuaproject. [Consulta: 9 febrer 2015].
3. «Language: Tuwuli (http://glottolog.org/resource/languoid/id/tuwu1238)». glottolog. [Consulta: 9 febrer 2015].
4. «kposo-ahlo-bowili (http://www.ethnologue.com/subgroups/kposo-ahlo-bowili)». ethnologue. [Consulta: 7 febrer 2015].
5. «Tuwuli in the Language Cloud (http://www.ethnologue.com/cloud/bov)» (en anglès). ethnologue. [Consulta: 9 gener 2015].